

UUTTA TIETOA JA HYVIÄ
KÄYTÄNTÖJÄ MARJA- JA
HEDELMÄYRITTÄJILLE

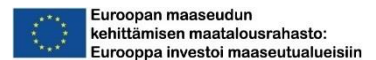
Karviaisen viljely

Erikoismarjojen viljely 25.4. ja 9.5.2018

Marjamaat-hanke

Elli Ruutiainen, Hanketyöntekijä

Marjamaat -hanke

Karviaisen viljely Suomessa

- Puutarhatilastot 2017

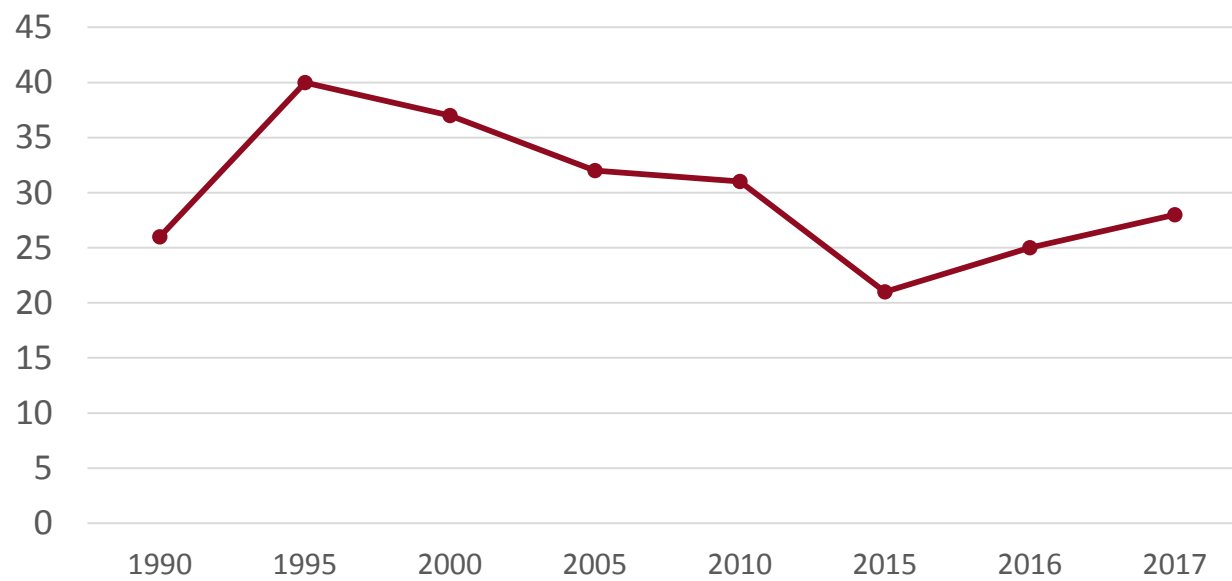
	Pinta-ala Suomi	Sato tn Suomi	Pinta-ala Pohj.-Karjala	Sato tn Pohj.-Karjala	Pinta-ala Keski-Suomi	Sato tn Keski-Suomi	Pinta-ala Etelä-Savo	Sato tn Etelä-Savo
Karviainen	28 ha	48 tn	16 ha	22 tn	2 viljelijää, ei pinta-ala eikä satotietoja		1 ha	5 tn
Mustaherukka	1531 ha	1402 tn	391 ha	275 tn	115 ha	196 tn	158 ha	220 tn
Punaherukka	167 ha	401 tn	52 ha	99 tn	16 ha	71 tn	46 ha	97 tn
Mansikka	3800 ha	13 785 tn	288 ha	1123 tn	94 ha	242 tn	312 ha	1240 tn

Karviaisen viljely Suomessa

- Puutarhatilastot 2017

Karviaisen pinta-alan kehitys Suomessa

Onko karviaiselle kysyntää?

- Pakastemarjana ja teollisuudessa on hieman kysyntää punaiselle karviaiselle
- Keltaista karviaista käytetään teollisuudessa, mutta sen kysyntä ja tarjonta on tällä hetkelle tasapainossa
- Tuorekaupassa sekä punaista että keltaista karviaista ostetaan pieniä määriä
- Tilamyynnissä karviaista myydään jonkin verran sekä itsepoimittuna että valmiiksi poimittuna

Onko karviaiselle kysyntää?

- Konekorjatun karviaisen hinta vaihtelee 1,5 – 2 € /kg
- Käsinpoimitun karviaisen hinta vaihtelee pakkauskoosta ja myyntipaikasta riippuen 5 – 10 € /kg

Karviainen viljelykasvina

- Karviainen kuuluu herukoiden sukuun ja viljelyohjeet ovatkin pitkälti saman tyyppiset herukoilla ja karviaisella
- Kasvaa luontaisesti tuoreilla, runsasravinteisilla ja suojaisilla paikoilla. Lähtöisin Etelä- ja Keski-Euroopasta sekä Aasiasta.
- Suomessa viljeltävä karviaislajikkeet ovat pääsääntöisesti rentoversoisia ja piikikkäitä
  - Päälajikkeet Hinnonmäen keltainen ja Lepaan punainen (jäykkäversoisempi)
- Pensaat n. 1 m korkuisia, viljelytekniikasta ja kasvupaikasta riippuen 1- 1,5 m leveitä
- Viljelykasvina melko vaatimaton, vähällä hoidolla pärjäävä kasvi
- Kukkii toukokuussa. Hallavioitukset ovat mahdollisia
- Täyteen satoikään pensas tulee n. 5 vuoden ikäisenä.
  - 3 – 4 vuotta kasvatetusta saa jo pienempiä satoja

Paikanvalinta, perustaminen

- Multavat hieta- ja moreenimaat
- Tasainen kosteus, mutta ei seisovaa vettä
- Konepoiminnassa taimiväli 35 – 50 cm
- Itsepoimintatilalla taimiväli voi olla hieman suurempikin
- Rivivälin leveys määräytyy hoitokoneiden ja traktorin koon mukaan. Yleensä 3 – 4 m
- Taimi istutetaan 5 – 10 cm syvempään, siten että haarautumiskohta jää mullan alle.
- Pistokkaista lisättäessä voidaan mullata myöhemmin

Lannoitus

- Peruslannoitukseen PK lannosta viljavuustutkimuksen mukaan. Tavoitteena viljavuusluokka hyvä
- Myös karjanlanta esikasville sopii peruslannoitukseen hyvin
- Vuotuislannoitteena yleensä rakeista moniravinteista lannoitetta keväällä 250 – 400 kg /ha
- Typpilannoitusta nuorille kasvustoille 20 – 30 kg / h ja satoikäisille 35 – 45 kg / ha
- Jos raakileita on kehittynyt runsaasti voidaan raakilevaiheessa antaa lisätyppeä 15 – 25 kg /ha

Kastelu

- Tihkukastelun ja kastelulannoituksen asentamista konepoimitulle karviaiselle ei yleensä pidetä kannattavana
- Tilalla, jolla on kastelukalusto valmiina muita marjoja varten, voi tihkuletkujen asentaminen olla kannattavaa myös karviaiselle.
  - Karviainen hyötyy tasaisesta kosteudesta

leikkaus

- Karviaispensaita on uudistettava vuosittain, jotta nuorehkoja hyvin satoa tuottavia versoja on aina pensaassa
- Nuorista kasvustoista leikataan vain vioittuneet oksat.
- Täysi-ikäisistä pensaista poistetaan vuosittain kaikki maahan lamonneet ja vioittuneet oksat.
- Vanhimpia oksia poistetaan 2 – 4 vuosittain. Pensaaseen jää 20 – 25 kaiken ikäisiä versoja.
- Yleensä leikkaus tehdään koneellisesti ja tarvittaessa muutaman vuoden välein tarkennettu leikkaus käsin
- Pienet alat voi leikata myös käsin
- Leikkauksen voi tehdä keväällä ennen silmujen puhkeamista ja tai loppukesällä sadonkorjuun jälkeen

Leikkaus

- Ikääntyneet, huonosti uusiutuvat kasvustot voi leikata kokonaan alas
- Leikkauskorkeus n. 15 – 20 cm
- Alasleikkaus tehdään karviaisen ollessa lepotilassa.

sadonkorjuu

- Karviaiset kypsyvät elokuussa. Satotaso vaihtelee 1000 – 10 000 tn / ha
- Sadonkorjuu onnistuu parhaiten Arek merkkisellä poimintakoneella
- Joonas poimintakonetta käytetään myös, mutta osa alaoksista voi jäädä korjaamatta
- Käsinpoimitaa harvoin. Joitain itsepoimintatiloja olemassa.
- Tärkeintä on poiminnan ajoittaminen siten, että marjat olisivat mahdollisimman kypsiä
- Marjat kypsyvät hieman eri aikaan eri osissa pensasta, mikä on haaste konekorjuulle
- Keltainen karviainen korjataan hieman aikaisemmin kuin punainen, sillä se on ohutkuorisempi ja ylikypsy herkästi
- Maahan yltäviä versoja ei saisi olla, että marjat pysyvät puhtaana

lajikkeet

- Lepaan Punainen
  - Suomalainen maailmankin viljelyssä oleva kaunismarjainen hapokas karviainen
  - Jäykähköt pystykasvuiset versot
- Hinnonmäen keltainen
  - Suomalainen keltamarjainen lajike. Makea, pehmeäkuorinen lajike
  - rentoversoinen

Lajikkeet

- Invicta
  - Maailmalla eniten viljelty karviaislajike.
  - Suurikokoiset vihreät karvaiset marjat
- Houghton
  - Vuoristokarviainen, pienehköt punaiset marjat. Satoisa.
- Tatjana
  - Keltainen, vähäpiikkinen lajike
- Tukuman konvehti
  - Marjat Lepaan Punaisen kaltaisia
  - Kasvutavaltaan pystykasvuisempi
  - Hyvin piikikäs
- Avenita
  - Pensas voimakaskasvuinen, melko pysty. Versot vähäpiikkiset.
  - Marjat Lepaan Punaisen kaltaiset
  - Melko aikainen

Invicta

Avenita

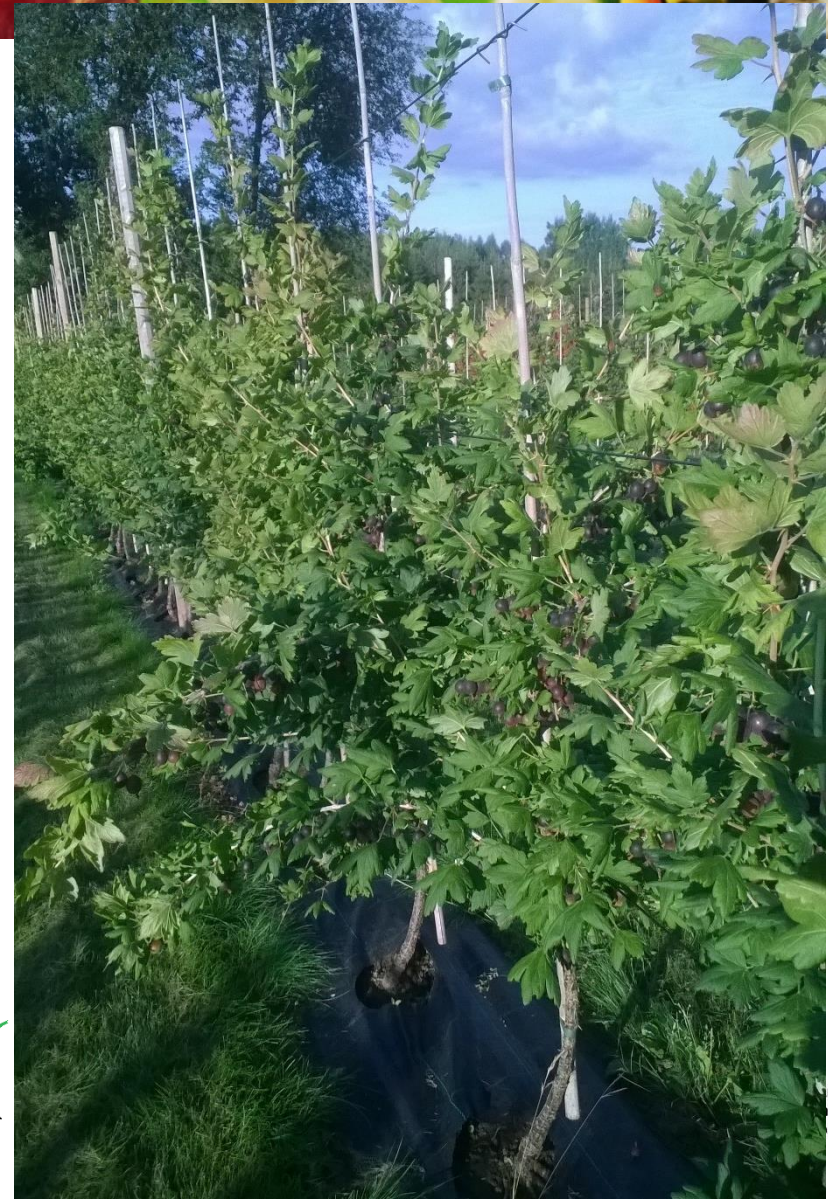
Taimien saatavuus

- Suomalaisilta taimistoilta saa pääasiassa Lepaan punaista ja Hinnonmäen keltaista
- Saatavana pistokkaita, juurrutettuja pistokkaita, 2 v. taimia..
  - Mitä pienemmällä taimella perustetaan, sen kauemmin menee sadontuottoiän saavuttamiseen
- Myös Tatjana, Houghton, Avenita, Tukuman konvehti ja Invicta saatavilla pieniä määriä
- Euroopan alueelta taimien tilaaminen on sallittua
  - Varo tautien ja tuholaisten leviämistä

Espalier systeemi

- Karviaiset leikataan yksirunkoisiksi ja tuetaan pystyyn
- Leikataan vuosittain voimakkaasti
- Marjat kasvavat suuriksi ja värittyvät tasaisesti
- Taimiväli 50 cm, riviväli 3 – 4 m
- Poiminta käsin, myynti rasiamarjaksi
- Kysyntä tämän tyyppiselle tuotteelle Suomessa?

Marjamaat -hanke

Maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
rahoittaa investoita maaseutualueisiin

Espalier systeemi

M

linkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

 Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin